

Predgovor

V letih 2015–2016 smo v okviru programa Norveški finančni mehanizem 2009–2014 s projektom *Supervizirana praksa psihologov: Razvoj programa usposabljanja mentorjev in modela supervizirane prakse – SUPER PSIHOLOG* dobili priložnost za vzpostavitev pogojev, da bi mladi psihologi s supervizirano prakso kakovostno začeli svojo poklicno pot psihologa, s tem pa tudi priložnost za razvoj trajne kulture vključevanja slovenskih psihologov v supervizijo. Pričujoča knjiga, ki je nastala v okviru tega projekta, je namenjena vsem psihologom, predvsem pa (bodočim) psihologom začetnikom, mentorjem supervizirane prakse in supervizorjem mentorjev. V njej bodo našli razlago, zakaj je supervizirana praksa pomembna, in opis, kako naj poteka. S knjigo pa želimo sodelavci sistema supervizirane prakse v Sloveniji tudi predstaviti izkušnje, ki smo jih pridobili v projektu. Z opisom izhodišč projekta, njegovih posameznih korakov in nastalih rezultatov želimo predstaviti pot razvijanja sistema supervizirane prakse v Sloveniji, da bo mogoče razumeti, zakaj smo razvili tak sistem, kot smo ga, in da bo to morda v pomoč tudi strokovnjakom sorodnih ved oz. kolegom psihologom v drugih državah pri razvijanju podobnega sistema v njihovi stroki oz. okolju.

Psihologi, ki so ravno zaključili študij in začinjajo opravljati psihološko dejavnost, ne smejo biti prepuščeni sami sebi. Zaradi odgovornosti do klientov, družbe, stroke in sebe so se dolžni vključiti v supervizijo, ki jim pomaga razviti kakovostno prakso, okoli pa jim je dolžno supervizijo omogočiti. Ker psihologi v Sloveniji delujejo na najrazličnejših področjih, smo želeli uporabiti model supervizije, ki ne bi bil uporabljen le na posameznem področju dela, temveč bi v njem ustrezno podporo našli vsi psihologi začetniki. Tako smo se odločili, da kombiniramo pristop mentoriranja in pristop supervizije, znotraj supervizije pa združujemo tako elemente klinične supervizije kot tudi elemente razvojno-edukativnega modela supervizije in drugih modelov.

Knjiga je sestavljena iz več vsebinsko povezanih delov. Prvi del obravnava pomen mentoriranja in supervizije na začetku karierne poti psihologa in predstavi teoretično ozadje mentoriranja in supervizije ter izhodišča projekta SUPER PSIHOLOG. Predstavi definicije, funkcije, značilnosti in modele tako mentoriranja kot supervizije ter opiše mentorski in supervizijski odnos. Predstavi tudi trenutno stanje na področju supervizirane prakse v Sloveniji in potek pripravništva na treh področjih psihološke dejavnosti v Sloveniji, kjer je pripravništvo regulirano (v zdravstvu, vzgoji in izobraževanju ter socialnem varstvu). Cilj projekta SUPER PSIHOLOG je bil doseči, da bi imeli vsi psihologi začetniki, tudi na drugih področjih dela, možnost vključitve v supervizirano usposabljanje v prvem letu opravljanja psihološke dejavnosti. Predstavitvi tega in drugih izhodišč projekta ter projektne dejavnosti sledi prikaz stanja na področju supervizije na Norveškem, ki je precej drugačno od stanja v Sloveniji. Elemente ureditve na področju supervizirane prakse na Norveškem smo kot primer dobre prakse želeli s pomočjo norveških kolegov prenesti v Slovenijo. Norveško psihološko

združenje pa je s sodelovanjem v projektu želelo v svojo ureditev prenesti nove izkušnje in dodati nove poudarke supervizirani praksi na Norveškem.

Da lahko sistem supervizirane prakse deluje, najprej potrebujemo usposobljene mentorje supervizirane prakse. V drugem delu knjige predstavljamo, zakaj je pomembno, da so mentorji posebej usposobljeni za mentoriranje in supervizijo, in katere vsebine naj bi vključeval program njihovega usposabljanja. Predstavljamo program usposabljanja, ki je bil razvit v okviru projekta SUPER PSIHOLOG, in učne načrte njegovih delov. Prvi se posveča kompetenčnemu pristopu k supervizirani praksi in mentorskemu odnosu, drugi obravnava razvoj supervizijskega odnosa, vloge supervizorja in metode ter veščine supervizije, tretji pa poudarja usmerjanje mladega psihologa k skrbi zase in za svoje mentalno zdravje.

V tretjem delu knjige najdete natančen opis, kako smo razvijali sistem supervizirane prakse, od načrtovanja sistema do njegove poskusne uvedbe. Opisujemo tudi, kako smo vzporedno poskrbeli za supervizijo mentorjev, ki je nepogrešljiv del usposabljanja mentorjev. Konkretni primeri izkušenj s študijsko, supervizirano prakso in supervizijo mentoriranja nakažejo, kako so supervizirano prakso doživeli različni udeleženci projekta, kakšni so pozitivni vidiki njihove vključitve v supervizirano prakso in na kakšne težave smo naleteli.

Ovrednotenja, ki so jih pripravili posamezni udeleženci projekta, se v četrtem delu knjige nadaljujejo v splošno evalvacijo projektnih dejavnosti: programa usposabljanja mentorjev, vzpostavljenega sistema supervizirane prakse in supervizije mentorjev ter evalvacijo projekta kot celote. Z anketnim raziskovanjem in analizo poročil mentorjev in mentorirancev smo poskušali ugotoviti, kakšni so bili izidi različnih aktivnosti v projektu, in ovrednotiti učinkovitost posameznih ukrepov. Rezultati evalvacije so nam pomagali pri oblikovanju smernic za vzpostavitev sistema supervizirane prakse in njeno izvajanje, ki jih dodajamo v zadnjem delu knjige.

Upamo, da bodo smernice za izvajanje supervizirane prakse skupaj z razvitim spletiščem SUPER PSIHOLOG, kjer se nahajajo spremljajoča gradiva – informacije o supervizirani praksi, konkretni napotki za njeno izvajanje in pripomočki za mentorje in mentorirance, s katerimi si lahko pri izvajanju pomagajo – vsem vključenim v supervizirano prakso omogočile kar najboljši izkoristek vanjo vloženega časa in jih učinkovito podprle pri strokovnem razvoju. Želimo, da bi jim (vsaka) supervizirana praksa prinesla neprecenljive izkušnje, jim omogočila kar največjo izpopolnitev strokovnih kompetenc in poglobitev poklicne identitete ter jim ostala v lepem spominu.